

Bakgrundsinformation:

Är den som svarar

- kommunen X
- en samkommun eller ett samarbetsområde för social- och hälsovården
- ett landskapsförbund
- en annan samkommun eller ett kommunalt samarbetsorgan
- en statlig myndighet
- en organisation
- någonting annat

Respondentens officiella namn

Åbo stad

Propositionsutkastets centrala innehåll

Konsekvenser för demokratin och tillgången till social- och hälsovården

Efter att statsminister Juha Sipiläs regerings vårdreform föll inledde kommunerna och samkommunerna ett gemensamt utvecklingsarbete inom flera områden för att förbättra servicekedjornas funktion och tjänsternas genomslagskraft. Till exempel i Egentliga Finland fokuserar utvecklingsarbetet inte på förvaltningen, utan på tjänster och verksamhetssätt. Genom ett sådant arbete kan goda verkningar förväntas tämligen snabbt. Den i propositionsutkastet föreslagna massiva förvaltningsreformen som är ute på remiss medför en risk för att utvecklingsarbetet i områdena äventyras. I stället för förvaltningsreformen ska medborgarnas jämlikhet säkerställas genom förordningar och andra nationella anvisningar som styr innehållet i tjänsterna.

Enligt propositionsutkastet bemöts utmaningen genom att flytta en betydlig del av den offentliga ekonomin och närtjänsterna för medborgarna bort från den lokala demokratin och självstyret, och genom att vara den första i världen som genomför en fullständig integration av social- och hälsovårdstjänsterna. Ett kännetecknande drag för propositionsutkastet är strävan efter att förstärka den nationella styrningen på ett mycket kraftigt sätt, å andra sidan anses fattandet av regionalt avvikande beslut som en verksamhet som ökar medborgarnas ojämlikhet.

Såväl i Åbo stad som i andra städer är beroendeförhållandet mycket kraftigt mellan social- och hälsovården och stadens andra tjänster, i synnerhet tjänsterna inom bildnings- och fritidssektorn. Ur propositionsutkastet framgår inte på vilket sätt en administrativ lösgörelse av social- och hälsovårdstjänsterna och deras överföring till en annan organisation som starkt styrs av staten skulle förbättra den servicehelhet som Åbo stads invånare har tillgång till. Som helhet kan man inte utesluta risken för att reformen försämrar invånarnas ställning som tjänsteanvändare såväl i Åbo som i andra städer.

Enligt propositionsutkastet flyttas en mycket betydlig del av det lokala självstyret både ur ekonomins och verksamhetens synvinkel bort från det kommunala självstyret. Med tanke på stadens invånare skulle demokratin oundvikligen försvagas om propositionen godkänns.

I propositionsutkastet konstateras flera gånger att ett tillvägagångssätt som avviker från den nationella styrningen, eller vårdlandskapens genomförandelösningar som avviker från varandra, kan bidra till att medborgarnas ojämlikhet ökar. Antagandet att de självstyrande områdena i regel fattar likadana beslut strider mot syftet att förstärka demokratin. Det kan konstateras att den föreslagna förvaltningsreformen inte kan garantera jämlik social- och hälsovård mellan medborgarna. Tillgången till och nivån på tjänsterna kommer att variera mellan vårdlandskapen även i framtiden. Vårdlandskapen fattar självständigt beslut om kvaliteten på, omfattningen av och tillgången till de tjänster som de ordnar inom lagstiftningens ramar.

Med tanke på dämpandet av kostnadsökningen är statens starka ekonomiska styrning av vårdlandskapen motiverad. Av statens ekonomiska styrning följer dock ett tilltagande politiskt tryck på att förstärka vårdlandskapens ekonomiska självstyre och att ta i bruk en vårdlandskapsskatt eller motsvarande. Statens lagstiftningsprojekt har ökat vårdkostnaderna och en avsevärd mängd nya lagstadgade tjänster har lagts till. Den eftersträlvade kostnadsbesparingen kan inte nås enbart med hjälp av den föreslagna omorganiseringen av produktionen.

Införandet av en ny beskattningsnivå skulle oundvikligen öka medborgarnas skatteböroda. Antagligen kommer ökningen av skattebörodan att resultera i ny reglering som skulle kunna leda till försämrad ekonomisk autonomi i kommunerna, i praktiken en begränsning av kommunens beskattningsrätt. Ur demokratin, det lokala självstyrets och subsidiaritetsprincipens synvinkel bör en dylik utveckling i alla omständigheter och med alla medel undvikas.

Konsekvenserna för kommunernas ekonomi

Den största ändringen som vårdreformen medför förknippas med ändringarna i primärkommunens finansieringsmodell; var och en av reformens ekonomiska ändringseffekter riktar sig till kommunerna och kommunekonomin jämnar ut dessa ändringseffekter. Reformen ändrar finansieringsmodellen i alla kommuner på ett avgörande sätt och ändringarna i kommunernas finansiering kan ur kommunernas synvinkel anses minst lika betydande som överföringen av organiseringsansvaret till självstyrelseområdena. Dessutom medför de en exceptionell osäkerhet i kommunernas ekonomi under de kommande åren i ett läge där osäkerheten redan betydligt ökat i synnerhet på grund av coronaviruspandemin.

Reformerna av finansieringssystemet som genomförs i samband med reformen medför motstridiga verkningar och gör systemet ännu mer svårt att greppa, eftersom bl.a. statsandelen för bastjänster används för att jämna ut kostnadseffekterna av reformen. Därför bör beredningen av det nya statsandelssystemet och hela finansieringssystemet för kommunerna inledas omedelbart.

De största riskerna gällande reformen är de faktorer som påverkar stadens framtida investeringsförmåga. I reformen skulle det även vara nödvändigt att trygga incitament för städerna att genomföra effektiv näringspolitik. Detta kan man i slutändan endast säkerställa genom att se till att städerna får en tillräcklig andel av den skatteinkomsttillväxt som bildas inom stadsregionerna. Därtill ska beaktas att redan före den föreslagna reformen, skulle det ha varit nödvändigt för stadsregionerna att öka sin lånestock för att säkerställa antalet

byggnadsprojekt, vilket ökar bostadsproduktionen och attraktionskraften och på det sättet tryggat tillväxten. Denna växande lånestock skulle man bli tvungen att efter den föreslagna reformen upprätthålla med hjälp av en betydligt mindre skattebas.

I förslagsutkastet har kommunernas investeringsbehov inte riktigt alls granskats ur tillväxtstädernas synvinkel, vilket kan anses vara en grov brist. Kommunens uppgift är att främja sina invånares välfärd och sitt områdes livskraft samt ordna tjänsterna för sina invånare på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt. På kommunernas ansvar blir uppgifter som gäller grundläggande rättigheter och uppgifter som gäller regionens livs- och konkurrenskraft. Utöver detta kommer kommunerna även i fortsättningen att sköta om främjande av hälsa och välfärd.

Ur reformens och dess verkningars perspektiv är det väldigt väsentligt att beakta att vårdreformen inte i praktiken orsakar några ändringar alls i de växande städernas investeringsbehov. Trots detta kommer de största städernas skatteinkomstbas på grund av reformen att minska till hälften. Då blir den stora utmaningen i städerna att på lång sikt hålla årsbidraget på en sådan nivå att investeringarna kan finansieras på ett sätt som motsvarar det nuvarande systemet. Utan att korrigera denna betydande utmaning är risken med reformen att den försvagar alla de stora städernas konkurrenskraft och påverkar genom detta hela landets utveckling och välfärd.

Syftet med propositionsutkastet är att enligt motiveringarna i propositionen att hålla kommunens inkomstfinansieringsställning så oförändrad som möjligt. Utgångspunkten är teoretisk och har allvarliga konsekvenser för kommunernas ekonomiska ställning. I reformen överförs social- och hälsovård från kommunerna som motsvarar över 50 % av kommunens verksamhet med antagandet att denna andel skulle vara i balans och inte skulle ha påverkat kommunens eventuella underskott. Kommunens skyldighet till en balanserad ekonomi och bland annat täckandet av underskott avlägsnas inte i reformen, utan den eventuella och i allt fler kommuner och städer aktuella anpassningsbehovet riktar sig kraftigt till småbarnspedagogiken och den grundläggande undervisningen.

Dessutom antas det i reformen att funktionerna och kostnaderna som blir kvar i kommunen är rörliga och omedelbart kan anpassas. Reformen gör att det uppstår ett nytt anpassningsbehov i kommuner, eftersom ändringen orsakar kostnader och verksamheten faktiskt inte kan anpassas så att den motsvarar den nya situationen.

Enligt propositionen kalkyleras vårdkostnaderna utifrån bokslutsuppgifterna för 2021 och budgetuppgifterna för 2022. Användningen av medelsnittsinformation motiveras genom att jämka stokastiska variationer. Coronapandemins ekonomiska verkningar omfattar inte endast det gångna året utan det kommer att under de kommande åren ha en betydande inverkan på kommunernas ekonomi, särskilt kommunernas kostnader för social- och hälsovården. Användningen av uppgifterna för år 2021 och 2022 som grund för den föreslagna finansieringsmodellen innebär att coronapandemins dvs. den stokastiska faktorns inkludering i de kommunvisa kostnaderna för vårdreformen. Både inom primärhälsovården och inom den specialiserade sjukvården överförs kostnader för avvecklingen av vårdköerna på grund av coronaepidemin åtminstone till 2021. Dessutom ser samkommunerna inom den specialiserade sjukvården ut att ha ett betydligt underskott som kommunerna enligt propositionsutkastet måste täcka innan reformen träder i kraft 1.1.2023. Det är tydligt att det i kostnaderna gällande vårdreformen i landskapet kommer att finnas rikligt med stokastiska variationer och lagförslaget ska för denna del ändras.

Lagutkastet ska ändras så att kommunerna ersätts för de kostnader som de facto uppstår på grund av reformen och att kostnaderna ska beaktas på längre sikt än endast året då reformen träder i kraft.

Till vårdlandskapet överförs från kommunerna det lösöre som ingår i kommunens organiseringsansvar. Lösöret överförs till vårdlandskapet utan kompensation. I kommunernas lösöre ingår också aktier, ifall aktiebolagets huvudsakliga verksamhetsområde är produktionen av social- och hälso-tjänster. Överföringen av aktierna rör dock inte arbetshälsovårdens aktier. För överföringen av kommunernas lösöre ska en kompensation presteras till kommunerna.

För all betydande egendom som överförs ska fås en ersättning och här ska beaktas även de indirekta inverkningarna (finansieringen av samkommunernas investeringar). Överföringen av egendomen utan kompensation skulle försvaga nyckeltalen i balansen för både kommunen och koncernen och öka kostnaderna för främmande kapital.

Enligt lagutkastet ska de underskott som uppstått i sjukvårdsdistrikten och specialomsorgsdistrikten täckas innan samkommunerna överförs till vårdlandskapet. På grund av coronaläget 2020 bildas mer underskott i sjukvårdsdistrikten och samtidigt försämras det allmänna ekonomiska läget i kommunerna. Underskotten ska överföras till ett vårdlandskap och underskottskostnaderna kan inte överföras på kommunerna så att de ensamma ansvarar för kostnaderna.

Redan en tillfällig begränsning av kommunernas beskattningsrätt kan leda till en betydlig och hållbar realisering av regleringsrisken som ökar kostnaderna för självstyrelse för invånarna. Regleringsrisken realiserar sig ifall den nuvarande nollriskegenskapen som stödjer sig på kommunens skattegrund byts ut till en förhöjd riskvikt, då kommunens skattetak i den internationella regleringen tolkas som en försvagning av det grundrättsliga skyddet för kommunens skattegrund.

I reformen försvagas därtill kommunernas skattebas genom en nedskärning av avkastningen av samfundsskatten som kommunerna får, från den nuvarande nivån till en tredjedel. Samfundsskatten är ett viktigt tillväxtincitament för kommunerna, och att skära ner kommunandelen av denna skatt sänder fel signal och ger fel effekt. Nedskärningen av samfundsskatteandelarna försvagar kraftigt Åbo stads möjligheter att främja områdets livskraft på lång sikt, eftersom den årliga tillväxten är mindre än i den nuvarande situationen. Åbo stad tycker det är viktigt att nivån av den nedskärning i samfundsskattebasen bestäms i euron och är ca 0,6 miljarder euro lägre än det som föreslås.

Överföring av fastighetsskatt till kretsen för jämkningen av skatteinkomsten är inte acceptabelt. Fastighetsskatten ersätter de utgifter som orsakas av de växande städernas investeringsbehov. Städernas investeringar är motiverade med tanke på hela nationalekonomin. I en ny situation där finansieringsmöjligheterna för städernas livskraftsuppgifter blir allt mindre, är förslaget särskilt skadligt.

Genomförande av reformen

Överförandet av organiseringsansvaret för vårdtjänster från kommunerna och samkommunerna till vårdlandskapen har i lagutkastet föreslagits genomföras 1.1.2023. Överföringen av organiseringsansvaret är möjligt att genomföras enligt den föreslagna tidtabellen på de områden där ansvaret för ordnandet av vårdtjänster redan överförts till vårdssamkommuner på landskapsnivå. På de områden där ansvaret för ordnande av vårdtjänster ännu är utspritt hos kommunerna och samkommunerna, kommer verkställandet

av reformen inte att lyckas enligt den föreslagna tidtabellen. I Egentliga Finland ansvarar 31 olika organisationer för ordnandet av vårdtjänster och både organiseringsansvaret och integreringen av den offentliga egna produktionen till en helhet på så kort tid är omöjligt.

I verkställandet av vårdreformen är betydande risker 1. en snäv tidtabell; 2. finansieringen som krävs för genomförandet av förändringen är otillräcklig och 3. att de avtal som uppgörs i ändringsfasen görs för visstid. Med otillräcklig finansiering menas här finansieringen i samband med ändringskostnaderna för både kommunerna och det vårdlandskap som grundas.

Den administrativa beredningen och beslutsfattandet i anknytning till ansvaret för ordnandet av vårdtjänster, ska i huvudsak genomföras efter att vårdlandskapet har demokratiskt valda beslutsfattare och en behörig tjänstemannaledning. Ifall ändringsfasens risker inte tas i beaktande är det förväntat att för ordnandet av en del av vårdlandskapets tjänster och tjänsteproduktion i ändringsfasen äventyras. Risker är allvarlig och lagstiftaren ska ta detta i beaktande.

Frågor

Frågor om reformens målsättningar

1. Kan man genom propositionen minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och göra tillgången till tjänster mer jämlik? Om inte, hur borde förslaget utvecklas?

Syftet med reformen av social- och hälsovården är att minska skillnaderna i hälsa och välfärd, stärka servicen på basnivå och förbättra tjänsternas effekt.

Enligt propositionsutkastets motiveringar har de ökade skillnaderna i hälsa och välfärd delvis berott på skillnaderna mellan befolkningsgrupperna i fråga om användningen av hälsovårdstjänsterna. I utkastet anser man att det är ändamålsenligt att koncentrera organiseringsansvaret till större aktörer för att förbättra servicesystemets funktionalitet och att vårdlandskapets skyldighet att ordna social- och hälsovårdstjänster för sina invånare förbättrar möjligheterna för klienter och patienter att få tillräckliga tjänster.

I motiveringarna i utkastet konstateras vidare att jämlikheten mellan människorna försvagas av de kommunvisa skillnaderna i social- och hälsovårdstjänster som man enligt förslaget skulle utjämna genom att överföra organiseringsansvaret för social- och hälsovården till större självstyrande områden dvs. till vårdlandskap samt genom att förstärka den statliga styrningen av social- och hälsovården.

Det är obestridligt att den utspridda kommunstrukturen och det stora antalet mycket små kommuner i Finland är en utmaning för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster. Enligt propositionsutkastet bemöts utmaningen genom att flytta en betydlig del av den offentliga ekonomin och närtjänsterna för medborgarna bort från den lokala demokratin och självstyret, och genom att vara den första i världen som genomför en fullständig integration av social- och hälsovårdstjänsterna. Ett kännetecknande drag för propositionsutkastet är strävan efter att förstärka den nationella styrningen på ett mycket kraftigt sätt, å andra sidan anses fattandet av regionalt avvikande beslut som en verksamhet som ökar medborgarnas ojämlikhet.

Samtidigt som man försöker förenhetliga ordnandet av social- och hälsovårdstjänster har man också som mål att dämpa kostnadsökningen genom att bl.a. minska dyra anstaltstjänster, öka öppenvårdstjänster, öka produktiviteten för tjänster på basnivå, sammanföra kompetens och förtäta servicenätet samt genom att utnyttja digitalisering och elektroniska tjänster. Därför är det omöjligt att såhär på en allmän nivå bedöma hur dämpandet av kostnadsökningen inverkar på utvecklingen av hälso- och välfärdsskillnader.

Logiken i propositionsutkastet är att skillnaderna i hälsa och välfärd minskar genom en stark statlig styrning och enhetliga förfaringsätt oavsett dämpandet av den ökade finansieringen av tjänsterna. Det är svårt att bedöma med säkerhet hur den starka styrningen påverkar minskandet av hälsoskillnaderna, men det är sannolikt att systemreformen som varat i över tio år och den utvecklingsskuld som uppstått därigenom har en större effekt på de ökade hälsoskillnaderna än en alltför liten styrning från statens sida.

Efter att statsminister Juha Sipiläs regerings vårdreform föll inledde kommunerna och samkommunerna ett gemensamt utvecklingsarbete inom flera områden för att förbättra servicekedjornas funktion och tjänsternas genomslagskraft. Till exempel i Egentliga Finland fokuserar utvecklingsarbetet inte på förvaltningen, utan på tjänster och verksamhetsätt. Genom ett sådant arbete kan goda verkningar förväntas tämligen snabbt. Den i propositionsutkastet föreslagna massiva förvaltningsreformen som är ute på remiss medför en risk för att utvecklingsarbetet i områdena äventyras. I stället för förvaltningsreformen ska medborgarnas jämlikhet säkerställas genom förordningar och andra nationella anvisningar som styr innehållet i tjänsterna.

Såväl i Åbo stad som i andra städer är beroendeförhållandet mycket kraftigt mellan social- och hälsovården och stadens andra tjänster, i synnerhet tjänsterna inom bildnings- och fritidssektorn. Ur propositionsutkastet framgår inte på vilket sätt en administrativ lösgörelse av social- och hälsovårdstjänsterna och deras överföring till en annan organisation som starkt styrs av staten skulle förbättra den servicehelhet som Åbo stads invånare har tillgång till. Som helhet kan man inte utesluta risken för att reformen försämrar invånarnas ställning som tjänsteanvändare såväl i Åbo som i andra städer.

2. Kan man genom propositionen utveckla tillgången till, enhetligheten och effekten av räddningsväsendets tjänster på nationell, regional och lokal nivå? Säkerställer propositionen synergifördelarna mellan räddningsväsendets räddningsverksamhet och social- och hälsovårdens akutsjukvård? Om inte, hur borde förslaget utvecklas?

Förslaget som nu lagts fram tillför i och för sig inget nytt till utvecklandet av räddningsväsendets tjänster jämfört med det nuvarande räddningsväsendet som upprätthålls av 22 kommuner. Propositionen gör det ändå möjligt att ett enskilt räddningsverk på ett bättre sätt kan ta ansvar för en mer omfattande helhet på de övriga räddningsverkens vägnar, t.ex. maritim räddningsverksamhet, lägesbild, mottagande eller givande av internationell hjälp. När det gäller omfattande ansvar så kan en struktur med fem specialansvarsområden som nu föreslagits stödjas.

Propositionen säkerställer inte synergifördelarna mellan räddningsväsendets räddningsverksamhet och social- och hälsovårdens akutsjukvård. Redan den nuvarande lagstiftningen gör det möjligt att utnyttja synergifördelarna. För att säkerställa synergifördelarna ska räddningsväsendets roll i akutvårdstjänsterna tydliggöras i lagstiftningen inklusive förstadelsvård. Bara genom lagstiftning eller motsvarande författning kan man säkerställa ett önskat genomförandesätt och en önskad rollsättning så att en

akutvårdstjänst på samma nivå kan tillämpas under samma slags förhållanden i Finland. Utan författningsgrund inför varje landskap lite olika lösningar för att genomföra akutvårdstjänster. Även i fortsättningen kan räddningsväsendets roll variera mellan 0 och 100 procent i akutvårdstjänsterna beroende på de beslut som fattas i landskapet.

3. Förverkligas demokratin på ett tillräckligt sätt i propositionen? Om inte, hur kunde demokratin stärkas i propositionen?

Enligt propositionsutkastet flyttas en mycket betydlig del av det lokala självstyret både ur ekonomins och verksamhetens synvinkel bort från det kommunala självstyret. Det är sant att i de kommuner där social- och hälsovårdstjänsterna har överförts på samkommuner demokratiska påverkansmöjligheter är svaga redan i nuläget. Med tanke på stadens invånare skulle demokratin oundvikligen försvagas om propositionen godkänns.

Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden under förra valperioden (GrUU 26/2017 rd och GrUU 65/2018) har fastställt att ett centralt element i självstyret är förverkligandet av demokratin dvs. att beslutsfattandet grundar sig på det folkvalda högsta organets centrala ställning.

Den demokratimodell som inkluderats i social- och hälsovårdsreformen följer demokratiprinciperna i kommunalförvaltningen. Metoder för att säkerställa demokratin är i stort sett desamma som de nu är i kommunalförvaltningen. Demokratin förverkligas genom representativ demokrati. Vårdlandskapen ska också ha påverkansorgan: ungdomsfullmäktige, rådet för personer med funktionsnedsättning, äldrerådet och nämnden för de inhemska språken. I lagutkast har också inkluderats en initiativrätt för invånarna i ett vårdlandskap.

Överföringen av organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna till vårdlandskapen kommer oundvikligen att leda till att beslutsfattandet fjärrar sig från den lokala nivån. Den lokala demokratin ersätts med "regional demokrati" inom social- och hälsovårdstjänsterna. På lång sikt kommer bristen på den lokala demokratin sannolikt att komma till uttryck i beslut om centralisering av tjänsterna. Som accelerator för utvecklingen fungerar antagligen en konflikt mellan de ökade kostnaderna för social- och hälsovården och begränsade resurser.

Den statliga styrningen av vårdlandskapen är betydande. Självstyret som grundar sig på vårdlandskapens demokrati är begränsat särskilt i fråga om ekonomi. På verksamheten inom social- och hälsovårdstjänster ställs strikta nationella ekonomiska begränsningar och bl.a. vårdlandskapets investeringar styrs strikt. Av de skäl som angetts ovan kan man fråga sig om den strikta ekonomiska styrningen från statens sida äventyrar förverkligandet av demokratin. Det kan bli en principiellt viktig fråga i en situation där de resurser som allokaterats av staten inte räcker till att trygga organiseringsuppgifterna och existensen av tjänsterna i ett vårdlandskap.

Social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet styr funktionellt vårdlandskapen genom att ställa upp mål och framlägga åtgärdsförslag. Uppnåendet av målen och de ärenden som ska genomföras till följd av åtgärdsförslag uppföljs årligen. Av propositionsutkastet framgår inte helt tydligt vilket tillvägagångssätt ska följas om ett vårdlandskap med stöd av sitt självstyre skulle låta bli att genomföra de åtgärdsförslag som ministerierna lagt fram. I propositionen ingår ändå författningar om att social- och hälsovårdsministeriet samt finansministeriet kan konstatera på både ekonomiska och

verksamhetsmässiga grunder att ett vårdlandskap inte längre har förutsättningar att ansvara för ordnandet av tjänsterna.

I propositionsutkastet konstateras flera gånger att ett tillvägagångssätt som avviker från den nationella styrningen, eller vårdlandskapens genomförandelösningar som avviker från varandra, kan bidra till att medborgarnas ojämlikhet ökar. Antagandet att de självstyrande områdena i regel fattar likadana beslut strider mot syftet att förstärka demokratin. Det kan konstateras att den föreslagna förvaltningsreformen inte kan garantera jämlik social- och hälsovård mellan medborgarna. Tillgången till och nivån på tjänsterna kommer att variera mellan vårdlandskapen även i framtiden. Vårdlandskapen fattar självständigt beslut om kvaliteten på, omfattningen av och tillgången till de tjänster som de ordnar inom lagstiftningens ramar.

Med tanke på dämpandet av kostnadsökningen är statens starka ekonomiska styrning av vårdlandskapen motiverad. Av statens ekonomiska styrning följer dock ett tilltagande politiskt tryck på att förstärka vårdlandskapens ekonomiska självstyre och att ta i bruk en vårdlandskapsskatt eller motsvarande. Statens lagstiftningsprojekt har ökat vårdkostnaderna och en avsevärd mängd nya lagstadgade tjänster har lagts till. Den eftersträlvade kostnadsbesparingen kan inte nås enbart med hjälp av den föreslagna omorganiseringen av produktionen.

Införandet av en ny beskattningsnivå skulle oundvikligen öka medborgarnas skattebörda. Antagligen kommer ökningen av skattebördan att resultera i ny reglering som skulle kunna leda till försämrad ekonomisk autonomi i kommunerna, i praktiken en begränsning av kommunens beskattningsrätt. Ur demokratis, det lokala självstyrets och subsidiaritetsprincipens synvinkel bör en dylik utveckling i alla omständigheter och med alla medel undvikas.

Den centrala utgångspunkten i propositionsutkastet är att kraftigt förstärka social- och hälsovårdsministeriets, finansministeriets och hela statsrådets styrning vilket strukturellt står i strid med förverkligandet av självstyret och den lokala demokratin, och det är inte möjligt att förstärka demokratin i propositionen utan att ändra utgångspunkten.

Frågor om vårdlandskapslagen

4. Utgör vårdlandskapslagen en ändamålsenlig allmän lag för ordnandet av förvaltningen och ekonomin i de kommande vårdlandskapen?

- ja
- huvudsakligen ja X
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

5. I 6 § i vårdlandskapslagen föreskrivs om landskapets möjlighet att sköta om uppgifterna som stöder de lagstadgade uppgifterna på sitt område samt bedriva affärsverksamhet med låg risk som stöder genomförandet av dess lagstadgade

uppgifter. Stöder den föreslagna bestämmelsen förverkligandet av landskapets självstyre?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej **X**
- nej
- tar inte ställning

6. I kapitel 5 i vårdlandskapslagen regleras invånarnas rätt till inflytande i vårdlandskapet. Tryggs rätten till inflytande på ett tillräckligt sätt i propositionen?

- ja
- huvudsakligen ja **X**
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

7. I kapitel 8 i vårdlandskapslagen regleras samarbetet mellan vårdlandskapen. Är förslaget ändamålsenligt med tanke på vårdlandskapens verksamhet och samarbetet?

- ja **X**
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

8. Styrningen av vårdlandskapets ekonomi grundar sig särskilt på vårdlandskapslagen och lagen om vårdlandskapens finansiering. Styr vårdlandskapens finansieringsmodell och den finansiella styrningsmekanismen enligt vårdlandskapslagen vårdlandskapens ekonomiska skötsel på ett ändamålsenligt sätt?

- ja
- huvudsakligen ja **X**
- huvudsakligen nej
- nej

- tar inte ställning

9. I kapitel 3 i vårdlandskapslagen föreskrivs bland annat om vårdlandskapets upplåningsbemyndigande samt styrningen av investeringar på ett sätt som beaktar balansen i hela den offentliga ekonomin. Det föreslås inga särskilda bestämmelser om förvaltningen av de lokaler som överlåts till vårdlandskapen. Tryggar den föreslagna modellen för finansiering och styrning av investeringar genomförandet av nödvändiga investeringar på ett ändamålsenligt sätt? I svaret kan du ta ställning till hur förvaltningen av lokalerna kunde ordnas på lokal, regional eller nationell nivå.

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning **X**

10. Landskapslagens paragrafspecifika ändringsförslag. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

§ 6: Om vårdlandskapets begränsade allmänna kompetens ska föreskrivas striktare så att de uppgifter som vårdlandskapet åtagit sig och som stöder de lagstadgade uppgifterna får inte överlappa varandra eller stå i strid med de uppgifter som sköts av andra myndigheter såsom kommunen. De uppgifter som ålagts vårdlandskapet och vårdlandskapets kompetens bör inte utvidgas på både kort och lång sikt.

§ 14: Av propositionsutkastet eller dess motiveringar framgår inte om ett landskap ska förhandla med varje kommun för sig eller förhandla fram ett gemensamt förhandlingsresultat med alla kommuner i området. Jämfört med nuläget där samarbetet på kommunnivå är kontinuerligt är det förfaringssätt som föreslagits stelt och gör att samarbetet förblir på en mycket allmän nivå.

Den föreslagna författningen om en förhandling mellan vårdlandskapet och kommunerna är motiverad, men förhandlingar ska inte genomföras på det sätt som föreslagits i motiveringarna.

§ 15: I paragrafen föreskrivs om vårdlandskapets fullmakt att uppta lån. Vid fastställandet av fullmakten att uppta lån används bl.a. begreppet kalkylmässig amortering som fås genom att lånebeloppet i koncernbalansräkningen divideras med talet tio. I paragraf 121 i propositionen till vårdlandskapslag föreskrivs om förutsättningarna för ett utvärderingsförfarande i fråga om vårdlandskapets ekonomi. I den ifrågavarande paragrafen fås de kalkylmässiga amorteringarna genom att lånebeloppet i koncernbalansräkningen divideras med talet åtta. För tydlighetens skull vore det motiverat att formeln för beräkning av låneamorteringar är densamma i olika paragrafer.

§ 32: I paragrafen föreskrivs om vårdlandskapets påverkansorgan. Enligt propositionsutkastet ska medlemmarna i dessa organ väljas bland medlemmarna i motsvarande påverkansorgan i de kommuner som hör till vårdlandskapet på så vis att det från varje sådant kommunalt organ

väljs minst en representant. Av ramvillkoren för val av medlemmarna följer för det första att påverkansorganen blir ganska stora även om de hade minsta antalet medlemmar. Om man skulle vilja att sammansättningen i påverkansorganen avspeglar folkmängden i olika kommuner skulle de oundvikligen bli alltför stora för att kunna vara handlingskraftiga. Valkriterierna för landskapets påverkansorgan bör övervägas av landskapsstyrelsen.

§ 121: I paragrafen föreskrivs om förutsättningarna för ett utvärderingsförfarande i fråga om vårdlandskapets ekonomi. Ett av kriterierna för att inleda ett utvärderingsförfarande är koncernboks slutets kalkylmässiga låneskötselbidrag som räknas ut genom att bl.a. använda begreppet kalkylmässig amortering som fås genom att lånebeloppet i koncernbalansräkningen divideras med talet åtta. I paragraf 15 § i vårdlandskapslagen föreskrivs om vårdlandskapets fullmakt att uppta lån. I den ifrågavarande paragrafen fås de kalkylmässiga amorteringarna genom att lånebeloppet i koncernbalansräkningen divideras med talet tio. För tydlighetens skull vore det motiverat att formeln för beräkning av låneamorteringar är densamma i olika paragrafer.

§ 147: I paragrafen bör nämnas att vårdlandskapet ska ha en skyddad ledningslokal.

11. Övriga fritt formulerade observationer om landskapslagen.

I lagstiftningen har beredskapshelheten beaktats otillräckligt. Det är oklart vem som bär helhetsansvaret för områdets beredskap som består av samarbetet mellan många olika aktörer. Helhetsansvaret bör definieras ännu bättre och räddningsväsendet bör ha helhetsansvaret.

Frågor om lagen om ordnande av social- och hälsovården

12. Utgör lagen om ordnande av social- och hälsovård en ändamålsenlig allmän lag för ordnandet av offentlig social- och hälsovård?

- ja
- huvudsakligen ja **X**
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

13. Tryggar bestämmelserna i lagen om ordnande av social- och hälsovård en jämlik tillgång till social- och hälsovårdstjänster?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej **X**

- tar inte ställning

14. Tryggar de uppgifter som i lagförslaget fastställts för kommunen och landskapet genomförandet av målet att främja befolkningens välfärd och hälsa?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

15. Tryggar bestämmelsen i 8 § att ansvaret för ordnande av social- och hälsovård genomförs på ett tillräckligt och ändamålsenligt sätt?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

16. Är bestämmelsen i 12 § om upphandling av köptjänster och bestämmelsen i 12 a § om användning av hyrd arbetskraft ändamålsenlig och genomförbar i praktiken?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

17. Är kraven enligt 13 § med avseende på privata tjänsteproducenter motiverade?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej

- tar inte ställning

18. Är bestämmelsen i 16 § om privat tjänsteproducent som underleverantör ändamålsenlig och genomförbar i praktiken?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

19. Är bestämmelsen i 33–36 § om vårdlandskapens samarbetsområde och samarbetsavtal ändamålsenlig i sin helhet?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

20. Tryggar bestämmelsen i 37 § tvåspråkiga vårdlandskaps samarbete med avseende på tillgången till svenskspråkiga tjänster?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

21. Är bestämmelsen i 49 § om beredskapscenter ändamålsenlig och motiverad?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej

- tar inte ställning

22. Vilket vårdlandskap borde föreskrivas som ansvarig för att trygga utvecklingen av svenskspråkiga tjänster (31 §) i hela landet?

Vårdlandskapet för Egentliga Finland.

23. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagen om ordnande av social- och hälsovård. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

I § 8 bestäms innehållet och kraven för ansvaret för ordnande som gäller vårdlandskapet. De presenterade kraven för ansvaret för ordnandet av tjänster är grundade. Samtidigt är de dock bundna till vårdlandskapens ekonomiska resurser. Vid genomförandet av ansvaret för att ordna tjänster ska beaktas att landskapet ska ha tillräckliga ekonomiska resurser för att genomföra uppgiften att ordna tjänster. I paragrafen ska därtill läggas till en anmärkning om statens ansvar för att trygga en tillräcklig finansiering. Detta av denna orsak att en otillräcklig finansiering av vårdlandskapen kan äventyra ordnandet av social- och hälso-tjänster. Därtill ska i lagstiftningen tydligare tas ställning till vad som anses vara en tillräcklig mängd egen tjänsteproduktion i vårdlandskapet. I grunderna för lagutkastet har vårdlandskapens egen tillräckliga andel tjänsteproduktion beskrivits på ett sätt som lämnar utrymme för tolkning och som är allmänt otydligt. Detta tolkningsutrymme begränsar vårdlandskapens makt att bestämma om sin servicestrategi enligt § 11 i lagen om ordnande av social- och hälsovård och flyttar makten från vårdlandskapen till statsrådet i beslut som gäller tjänsteproduktionen. Möjligheten till maktöverföring och begränsningen av vårdlandskapens självstyre realiserar i § 36 i utkastet till lagen om ordnande av social- och hälsovård.

§ 33: I lagen om ordnande av social- och hälsovård förutsätts att ett samarbetsavtal utarbetas för samarbetsområdet, där man bl.a. kommer överens om arbetsfördelningen mellan vårdlandskapen. Ansvaret för de administrativa uppgifterna vid uppgörandet av samarbetsavtalet har ålagts de vårdlandskap som har ett universitetssjukhus. Ansvarsparterna har definierats på rätt sätt. Samtidigt ska dock i lagstiftningen göras en inskrivning om att uppgifter i anknytning till administreringen och uppgörandet av samarbetsavtalet finansieras gemensamt av de landskap som hör till samarbetsområdet. Inskrivningen om gemensam finansiering kan göras i § 33 eller alternativt med ett tilläggsmoment i § 55.

§ 36: I paragrafen kan statsrådet bestämma om ett avtal för samarbetsområdet, ifall a). Landskapen inte sinsemellan kan komma överens om samarbetsavtalets innehåll; b). samarbetsavtalet tryggar inte en tillräcklig och kostnadseffektiv social- och hälsovård på samarbetsområdet och c) förberedelserna och beredskapen inför störningssituationer och undantagstillstånd som man kommit överens om i samarbetsavtalet, är inte tillräckliga för att trygga säkerheten som helhet. Paragrafens andra punkt ger statsrådet otydligt definierad makt som därmed landskapen mister. I praktiken är det svårt att entydigt tolka eller avgöra vad som är tillräcklig och kostnadseffektiv social- och hälsovård. Lagstiftningen är för denna del delvis otydlig och ger utrymme för tolkning. Av den ovan nämnda orsaken ska punkt 2 i paragrafen raderas. Därtill är även definitionen i punkt 3 otydlig. Utgångspunkten i beredskapen borde vara att den ska grunda sig på de risker och hot som rör vårdlandskapet dvs. en regional riskanalys.

48 §: Koordineringen av beredskapen i vårdlandskapen lämpar sig särskilt väl som en uppgift för räddningsverket. Detta borde nämnas i både paragraftexten och motiveringsdelen. Samtidigt borde man bekräfta att vardera av de fem samarbetsområdena har en 24/7 ledningscentral/central med kapacitet att handla i en större krissituation, som vid behov kan verka från skyddslokalerna.

49 §: Koordineringen av beredskapen i vårdlandskapen lämpar sig särskilt väl som en uppgift för räddningsverket. Detta borde nämnas i både paragraftexten och motiveringsdelen. Samtidigt borde man bekräfta att vardera av de fem samarbetsområdena har en 24/7 ledningscentral/central med kapacitet att handla i en större krissituation, som vid behov kan verka från skyddslokalerna.

§ 49: I lagen om ordnandet av social- och hälsovården förutsätts att det vårdlandskap som upprätthåller universitetssjukhuset ska ha en beredskapscentral för social- och hälsovården som omfattar samarbetsområdet. I lagstiftningen bör inkluderas en inskrivning om finansieringen av beredskapscentralen så att finansieringen sköts antingen tillsammans av landskapen inom samarbetsområdet eller som separat finansiering av staten. Inskrivningen om gemensam finansiering kan göras i § 33 eller alternativt med ett tilläggsmoment i § 55.

24. Övriga fritt formulerade observationer om lagen om ordnande av social- och hälsovård.

I 6 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård skulle bestämmas om främjande av välfärd och hälsa i kommunen. En paragraf med likadant innehåll finns i 12 § i lagen om hälsovård (1326/2010), och behöver inte stadgas separat i lagen om social- och hälsovård.

I 23 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård stadgas om social- och hälsoministeriets förhandlingar med vårdlandskapen. Syftet med förhandlingarna skulle vara att styra vårdlandskapet i ordnandet av social- och hälsovård samt främja samarbetet mellan ministerierna och vårdlandskapen. Vid förhandlingarna kunde social- och hälsoministeriet och finansministeriet vid behov ge åtgärdsförslag till vårdlandskapen. I förhandlingarna skulle man fästa särskild uppmärksamhet vid genomförandet av ministeriernas åtgärdsförslag och de åtgärder som man kommit överens om vid den föregående förhandlingen i vårdlandskapet samt hur de överenskomna målen uppnåtts.

Förhandlingarnas de facto betydelse kommer inte tydligt fram i paragrafen. Å ena sidan är ordformerna i paragrafen styrande men å andra sidan, kunde man enligt motiveringarna för paragrafen bland annat konstatera att det är motiverat för social- och hälsoministeriet att göra en motion för att få igång en bedömningsprocess gällande vårdlandskapet. Detta skulle tydligen särskilt röra tjänstestrukturen för vårdlandskapets social- och hälsovård. Med beaktande av det, hur man under den föregående valperioden med vårdreformen strävade efter att utveckla social- och hälsovårdens produktionsstruktur på ett sätt som är nästan motsatsen till innehållet i den lagproposition som nu behandlas, kan styrningens otydliga situation beroende på statens vilja leda till en svår situation i vårdlandskapen.

I paragrafen skulle det vara motiverat att tydligare bestämma om styrningens, målens och åtgärdsförslagets betydelse samt beakta det som bestäms i lagen om vårdreformen i § 2 gällande självstyre och vidare det som bestäms i 7 § i lagen om vårdreformen som gäller vårdlandskapens uppgift att svara för bl.a. det sätt som tjänsterna produceras på.

I paragraferna 24 och 24a bestäms om vårdlandskapens investeringar. Styrningen av och beslutanderätten för vårdlandskapens betydande investeringar ligger enligt den föreslagna lagstiftningen de facto hos ministerierna. Vårdlandskapens möjligheter att vara självstyrande är för denna del begränsade. Den snäva statsstyrningen av investeringarna kan i vissa fall leda till konflikter mellan vårdlandskapen och ministerierna och äventyrar bl.a. genomförandet av ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster. Styrningen av investeringar genomförs i ministeriet på en måttlig nivå och med eftertanke samt i växelverkan med vårdlandskapen.

I propositionsutkastet kommer det inte tillräckligt väl fram hur social- och hälsovårdstjänsterna anknyter till tjänster för att välfärd, bildningstjänster och fritidstjänster. I anknytning till detta har inte organisationernas ställning och finansieringsgrund beaktats som en del av en integrerad helhet. Särskilt finansieringen av vårdorganisationerna kommer sannolikt att äventyras i vårdreformens övergångsfas. Det är möjligt att åtminstone en del av kommunerna väljer att avstå från att understödja vårdorganisationerna samtidigt som vårdlandskapet först håller på att inleda sin verksamhet.

Det är motiverat att studerandevårdens skolkuratorer och skolpsykologer i fortsättningen hålls under samma ledning, antingen under social- och hälsovården eller bildningssektorn.

Frågor beträffande lagen om organisering av räddningsväsendet

25. I 8 § i lagen föreslås bestämmelser om de riksomfattande målsättningarna för ordnandet av räddningsväsendet. I bestämmelsen listas det som måste definieras i de riksomfattande strategiska målsättningarna. Listan är inte fullständig. Är punkterna som listas i bestämmelsen motiverade?

- ja
- huvudsakligen ja **X**
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

26. Vad borde tilläggas/avlägsnas?

I § 8 borde punkt 9 läggas till: målen för att säkerställa verksamhetsförutsättningarna för avtalsbrandkårsverksamheten

27. I 13 § i lagen föreslås bestämmelser om vårdlandskapets uppföljnings- och utvärderingsskyldighet. I 16 § i lagen föreslås dessutom bestämmelser om räddningsväsendets egenkontroll i vårdlandskapet. Är förslaget om uppföljnings-, utvärderings- och egenkontrollshelheten i vårdlandskapen ändamålsenlig?

- ja
- huvudsakligen ja **X**

- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

28. I paragraf 5 i lagen om ordnande av räddningsväsendet föreskrivs sammanslagning av uppgifter till större helheter om det är nödvändigt för att trygga tillgången till, enhetligheten eller kvaliteten på tjänsterna eller med avseende på uppgifternas komplexitet eller höga kostnader som de medför. Är de sammanslagna uppgifterna i bestämmelsen motiverade?

- ja
- huvudsakligen ja X
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

29. Vilka specialresurser inom den internationella räddningsverksamheten (utrustning, sammansättningar) skulle vara ändamålsenliga att sammanlå för något landskap/några landskap att sköta?

Allmänt:

Vid utvecklandet av den internationella räddningsverksamheten och dess mönstring ska deras integrering i räddningsverkens dagliga verksamhet på alla nivåer beaktas. Det är viktigt att allt mer utnyttja personal som utbildats för internationella räddningsuppdrag och använda den materiel som anskaffats för dem, för beredskap i hemlandet. Därtill är det viktigt att mer effektivt utveckla och integrera kunskande i internationell räddningsverksamhet i räddningsväsendets nuvarande utbildningssystem.

Till upprätthållandet av räddningsväsendets beredskap kunde begränsas räddningsväsendets uppgiftsområde i hemlandet och således kunde funktionerna för den internationella räddningsverksamheten samlas till ett eller flera landskap. Det bistånd som skickas utomlands kan planeras så att den hjälp som hör till räddningsväsendet kan skickas särskilt till områden nära Finland men vid behov även globalt tillsammans med övriga nordiska länder genom att utnyttja EU-finansiering. Om vårdlandskapen själva eller i samarbete med ett annat landskap utvecklar egna operativa helheter för specialsituationer, kan de utnyttjas i första hand i det egna landskapet men vid behov även på hela Finlands område och internationellt.

Förslag:

Följande beredskap kunde i fortsättningen utvecklas i samarbete med något separat vårdlandskap eller flera vårdlandskap både nationellt och internationellt:

- Mönstring för ruinräddning HUSAR/MUSAR , tung räddning, avlyssning, sökning, stöd, genomträngning, lyft, flyttande, inkvarterings-/ledningens stödkapacitet (RDC/OSOCC). Utnyttjande av materiel och kompetens.

- Mönstring för teknisk hjälp TAST, ICT, information management, användning av sakkunniga och verktyg som stöd för annan beredskap, t.ex. i RDC/OSOCC HNS-situationer eller som stöd för snabbinsatsgrupperna "Joint Response Team".
- Översvämningsmateriel (översvämningsmoduler, pump med högt pumstryck), i samarbete med andra aktörer är väldigt viktigt med tanke på den internationella beredskapen.
- CBRN-bekämpningsmateriel (kemikalieolyckor/containrar, CBRN som modul eller i anknytning till en annan modul). Med beaktande av CBRN-strategiarbetet.
- Logistik- och helikoptermateriel samt RPAS (drönare). RPAS-beredskapen borde utvecklas i tätt myndighetssamarbete så att de kan utnyttjas som stöd för andra moduler (t.ex. USAR, CBRN). Processer för användning av helikoptrar/rutinnivå. Utnyttjande av gränsbevakningens och försvarsmakternas transportmateriel. Obs: I utvecklingen av RPAS-beredskap ska tas i beaktande det projekt som polisen för tillfället arbetar med och den internationella RPAS-arbetsgruppens arbete.
- Stora skogsbränder och ledning av släckningsarbetet, produktion av stödtjänster från den internationella expertpoolen. Verksamhet för flygsläckning vid släckning av skogsbränder och vid mottagande av internationellt bistånd.
- Bedömningsberedskap (experter som specialiserat sig på bedömning), bl.a. möjligheter till skydd av den kritiska infrastrukturen.
- HNS (Host Nation Support)-beredskap. Består av utbildad personal i alla verk. HNS-stöd till räddningsverksamhetens ledare. Kan även användas i situationer i hemlandet där hjälp behövs.
- Beredskap för materialhjälp. Eventuella paket med materialhjälp (i huvudsak för internationella situationer men även situationer i hemlandet) Att hitta synergier via myndighetssamarbetet såsom t.ex. stora lager (Försörjningsberedskapscentralen och FRK).
- Räddningsverksamheten vid ett terrordåd.
- MIRG-verksamhet och oljebekämpning. Vid båda behövs tätt myndighetssamarbete eftersom ledningsansvaret ligger hos en annan myndighet.
- Lager: Materiel för Finlands internationella räddningsväsende skulle det vara skäl att ställa i lager, underhålla och upprätthålla så nära Helsingfors-Vanda flygplats som möjligt.
- Utbildning: All utbildning som gäller internationell räddningsverksamhet skulle vara god att centreras till ett ställe, t.ex. Helsingin pelastuskoulu.

30. Vilka åtgärder som krävs för att ge och ta emot internationellt bistånd (varningar, utrustning etc.) skulle vara ändamålsenliga att sammanlå till något landskap/några landskap och om ja, till vilket landskap/vilka landskap?

Allmänt:

Med Host Nation Support-verksamheten (HNS) eller värdlandsstöd avses de åtgärder som vidtagits av det land som tar emot eller sänder hjälp eller de åtgärder som kommissionen vidtagit i beredskaps- och biståndsfasen i syfte att avlägsna hinder för den internationella hjälp som erbjuds med hjälp av unionens mekanism. HNS-modellen tillämpas även i situationer där man agerar med ledningsansvar för en sjöräddningsmyndighet, miljömyndighet eller hälsomyndighet. Till internationell invandring i landet eller lämnande av landet hör många olika processer:

- Anhållan om hjälp

- Personers överskridande av gränsen
- Varor, materiel och material som hämtas till Finland som nödhjälp
- Allmänna arrangemang mottagandearrangemang i olika olyckstyper, räddningsverksamhet, sjöräddningssituation, fartygsolje- och fartygskemikalieskador, situationer som hotar hälsa.
- Process för att lämna landet
- Säkerhetsfaktorer
- Kommunikationssystem
- Informering
- Lärande beträffande rapportering och operationer

Bland annat dessa processer kräver mer omfattande planering och koordination mellan olika myndigheter på många olika nivåer. Dessutom kräver detta utsedd personal, utbildning och materiel samt deras upprätthållande och vidareutveckling.

Förslag:

Eftersom de funktioner som krävs för att ta emot och ge internationellt bistånd kräver mycket planering och upprätthållande av planer samt omfattande och mångformigt myndighetssamarbete, är det ändamålsenligt att denna funktion i sin helhet skulle överföras till ett landskaps ansvar. Vid Egentliga Finlands räddningsverk pågår som bäst Host Nation Support (HNS) dvs. projektet Räddningsväsendets verksamhetsmodeller för att ta emot och ge internationellt bistånd. Projektets primära mål är att för räddningsväsendet utveckla en verksamhetsmodell och en utbildningshelhet för värdlandets stödfunktioner. Därtill är målet att utveckla Egentliga Finlands räddningsverk till en nationellt stark expert i ärenden i anknytning till värdlandets stödfunktioner. På dessa grunder kunde man konstatera att det skulle vara ändamålsenligt att samla funktionerna för att ta emot och ge internationellt bistånd, i landskapet Egentliga Finland.

31. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagen om ordnande av räddningsväsendet. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

32. Övriga fritt formulerade observationer om lagen om ordnande av räddningsväsendet.

5 § Läges- och ledningscentraler som beskrivs i punkt 1 ska genomföras så att vardera av de fem samarbetsområdena har en lägescentral med större beredskap. Det sydvästra områdets central ska placeras i Åbo. Egentliga Finlands räddningsverk kan sköta om helheten för sjöräddningsverksamhet som nämns i punkt 3 eller punkt 4 gällande bekämpning av oljeskador på havs- och kustområde och skärgården eller den särskilda beredskap beträffande att motta eller ge internationellt bistånd, som hör till räddningsväsendet

6 §: servicenivåbeslut beträffande räddningsväsendet. Till beredningen av beslutet och beslutsprocessen ska även kommunerna i regionen förbindas. Minimikravet är ett utlåtande eller hörande innan ett beslut fattas.

7 § Regionförvaltningsverket ar inte någon praktisk roll i styrningen och övervakningen av räddningsväsendet. Inrikesministeriet kan sköta dessa uppgifter centrerat.

8 §: I samband med förändringen ska räddningsväsendet få gemensamma ICT-arrangemang som stödjer de nationella målen och deras operativa genomförande samt uppföljningen av hur målen uppnås.

9 § I förhandlingsrådets sammansättning ska beaktas att räddningsväsendet ska ha tillräckligt många representanter och tillräckligt stor roll. Alla fem sarnarbetsområden och deras centralräddningsverk ska vara representerade.

13 §: I samband med förändringen ska räddningsväsendet få gemensamma ICT-arrangemang som stödjer uppföljnings- och utvärderingsskyldigheten

14 §: Regionförvaltningsverket har inte någon praktisk roll i utvärderingen av räddningsväsendet utan inrikesministeriet kan sköta dessa uppgifter centrerat

18 §: Regionförvaltningsverket har inte någon roll i praktiken i övervakningen av räddningsväsendets servicenivå, utan inrikesministeriet kan sköta dessa uppgifter centrerat

Frågor om lagen om införande av lag

33. Grunden för vårdlandskapens regionala indelning är en kommunbaserad landskapsindelning som föreskrivs i 5 § i lagen om införande av lag. Är den föreslagna regionala indelningen ändamålsenlig med avseende på ordnandet av social- och hälsovård och räddningsväsendet?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

34. Enligt 3 § i vårdlandskapsstrukturlagen utgör landskapsindelningen precis som nu även grunden för andra statliga regionala indelningar. Dessutom utgör landskapsindelningen grunden för indelningen av landskapsförbundens verksamhetsområden. Är den regionala indelningen som föreslås i 5 § ändamålsenlig med avseende på övrig regionförvaltning?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

35. I lagförslaget föreslås att Södra Savolax och Norra Savolax landskap ändras så att Enonkoski, Rantasalmi, Nyslott och Sulkava skulle överföras från Södra Savolax till Norra Savolax. Ändringen inverkar både på vårdlandskapet och på landskapsindelningen som utgör grunden för den statliga regionala indelningen. Till vilket landskap borde dessa kommuner höra och vilka effekter har alternativen på respondentens verksamhet:

- Till Södra Savolax landskap
- Till Norra Savolax landskap

36. I lagförslaget ansvarar fyra vårdlandskap (Östra Nylands vårdlandskap, Mellersta Nylands vårdlandskap, Västra Nylands vårdlandskap, Vanda-Kervos vårdlandskap) samt Helsingfors stad, som inte ingår i något vårdlandskap, för ordnandet av social- och hälsovården i Nylands landskapsområde. Med avseende på övriga regionala indelningar utgör Nylands nuvarande landskap en helhet. Är den föreslagna bestämmelsen ändamålsenlig med avseende på de regionala indelningarna?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning **X**

37. Tryggar sammansättningen av de tillfälliga organen och de lagstadgade uppgifterna verkställandet av reformen (7-8 §)?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej **X**
- tar inte ställning

38. Enligt kapitel 4 i lagen om införande av lag överförs kommuners och vissa samkommuners lösa egendom, semesterlöneskuld och avtal som hänför sig till sjukvårdsdistriktens och specialomsorgsdistriktens samkommuners, social- och hälsovårdens samt räddningsväsendets uppgifter till vårdlandskapen. Kommunernas lokaler och fastigheter kvarstår i kommunernas ägo. Är lösningen med avseende på egendomsarrangemanget godtagbar?

- ja

- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

39. I kapitel 4 i lagen om införande av lag föreskrivs om kommunernas rättighet att få ersättning från staten för direkta kostnader som egendomsarrangemangen i samband med reformen orsakat samt för ersättningsförfaranden. Ersättningen riktar sig i första hand till kommunernas och samkommunernas kvarstående tillgångsposter, till exempel kostnader för lokaler som tagits ur bruk efter övergångsperioden. Är kompensationsbestämmelsen godtagbar?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

40. Enligt 17 § i lagen om införande av lag överförs personal som arbetar i kommunala organisationer som producerar tjänster inom social- och hälsovården och räddningsväsendet till landskapens tjänst i enlighet med principerna för överlåtelse av rörelse. Dessutom överförs personal, som huvudsakligen utför social- och hälsovårdsuppgifter i andra kommunala förvaltningstjänster eller stödtjänster, till landskapen. Har bestämmelserna om överföringen av personal föreskrivits på ett ändamålsenligt sätt med avseende på personalens ställning?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

41. Är bestämmelsen om utläggningsavtalens ogiltighet enligt 28 § motiverad och tryggar den parternas ställning tillräckligt?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej

- nej X
- tar inte ställning

42. Tryggar förslagen om delningen av Kårkullas verksamhet kontinuiteten i dess verksamhet som vårdlandskapens verksamhet?

Tryggar inte. Utspridningen av Kårkullas produktion till en del av de enskilda vårdlandskapens verksamhet, integrerar de facto Kårkullas tjänsteproduktion till en del av den övriga specialomsorgen. Det är förväntat att de självstyrande vårdlandskapen själva vill bestämma sina sätt att definiera hur specialomsorgen ordnas efter att samkommunen Kårkullas produktion delats. Varje vårdlandskap bör efter detta planera hur den ordnar specialomsorgens tjänster på ett sådant sätt att medborgarnas språkliga rättigheter tryggas. Efter delningen av Kårkulla blir på Egentliga Finland kostnadsansvar för administrationen och expertuppgifterna vid Kårkulla samtidigt som behovet av administration på grund av den allt mindre produktionen även minskar. De kostnader som avvecklingen av Kårkulla orsakar ska delas jämnare än tidigare föreslagits bland de vårdlandskap som är de nuvarande ägarna i samkommunen Kårkulla. Lagstiftningen ska för denna del beredas på nytt.

43. Enligt förslaget träder reformen i kraft år 2023. Kan reformen genomföras inom tidtabellen som föreslås i reformen?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej X
- tar inte ställning

44. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagen om införande av lag. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

3 § Överförandet av organiseringsansvaret för vårdtjänster från kommunerna och samkommunerna till vårdlandskapen föreslås i lagutkastet genomföras 1.1.2023. Överföringen av organiseringsansvaret är möjligt att genomföras enligt den föreslagna tidtabellen på de områden där ansvaret för ordnandet av vårdtjänster redan överförts till vårdkommuner på landskapsnivå. På de områden där ansvaret för ordnande av vårdtjänster ännu är utspritt hos kommunerna och samkommunerna, kommer verkställandet av reformen inte att lyckas enligt den föreslagna tidtabellen. I Egentliga Finland ansvarar 31 olika organisationer för ordnandet av vårdtjänster och både organiseringsansvaret och integreringen av den offentliga egna produktionen till en helhet på så kort tid är omöjligt. De i juni 2020 beviljade statsbidragen för frivillig regional beredning som stödjer vårdreformen, riktas till intern utveckling av tjänsterna. Den administrativa beredningen av vårdlandskapet inleds först efter att tillräcklig klarhet uppnåtts beträffande lagstiftningen. Tillsvidare har inte heller tillräckligt med separata anslag

beviljats för den administrativa beredningen av vårdlandskapet. Därtill är det förväntat att kommunerna inte längre ur sin egen budget kommer att finansiera beredningen i anknytning till grundandet av vårdlandskapet och inte heller övriga betydande investeringar i vårdlandskapen bl.a. ict-system.

Den administrativa beredningen kan de facto inledas först i det skede då lagstiftningen gällande vårdreformen godkännts i riksdagen. För tidtabellens del är situationen utmanande. Också efter detta kommer det att uppstå problem med tidtabellen på grund av begränsningen av det tillfälliga beredningsorganets befogenheter och bl.a. den tid som genomförandet av de nödvändiga offentliga anskaffningarna kräver. Enligt lagutkastet kan ett tillfälligt beredningsorgan uppgöra avtal endast för en visstid fram till slutet av år 2023. De anskaffningar och avtal som de facto görs i samband med grundandet av ett vårdlandskap för bl.a. informationssystemens del, förutsätter tid för beredning och anskaffning, att de uppgjorda avtalen är varaktiga och framför allt tillräcklig finansiering. Sammanfattningsvis, utgörs betydande risker i verkställandet av vårdreformen av 1. en snäv tidtabell; 2. finansieringen som krävs för genomförandet av förändringen är otillräcklig och 3. att de avtal som uppgörs i ändringsfasen görs för visstid. Med otillräcklig finansiering menas här finansieringen i samband med ändringskostnaderna för både kommunerna och det vårdlandskap som grundas.

Finansieringsansvaret för grundandet av ett vårdlandskap konstateras i § 14 ligga hos staten. Det är dock oklart om finansieringen räcker till för att täcka alla kostnader för beredningen. Ifall finansiering som beviljats ett tillfälligt beredningsorgan delas ut jämnt enligt befolkningstal till olika landskap, kan man förvänta sig att finansieringen inte kommer att täcka beredningskostnaderna i sådana landskap där ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna i nuläget är kraftigt utspritt på kommunerna och samkommunerna. Finansiering som är bunden till befolkningstalet kan däremot vara överdimensionerad på de områden där social- och hälsovårdstjänsterna redan genom samkommunsmodellen har integrerats till en helhet på landskapsnivå. Den finansiering som staten beviljat och som öronmärkts för grundandet av vårdlandskapen ska delas ut på områdena så att de olika områdenas olika utgångspunkter har beaktats.

Den administrativa beredningen och beslutsfattandet i anknytning till ansvaret för ordnandet av vårdtjänster, ska i huvudsak genomföras efter att vårdlandskapet har demokratiskt valda beslutsfattare och en behörig tjänstemannaledning. Ifall ändringsfasens risker inte tas i beaktande är det förväntat att för ordnandet av en del av vårdlandskapets tjänster och tjänsteproduktion i ändringsfasen äventyras. Risken är allvarlig och lagstiftaren ska ta detta i beaktande.

På de framställda grunderna är det skäl att flytta på tidpunkten för lagens ikraftträdande och de tillfälliga beredningsorganens uppgifter § 9 ska begränsas kraftigare så att de omfattar endast beredningen av beslutsfattandet gällande införandet. Det är orealistiskt att förvänta sig att ett tillfälligt beredningsorgan klarar av att producera sådan beredning och framför alltså sådant beslutsfattande på alla områden, att ordnandet av social- och hälsovården utan risker och smidigt skulle kunna flyttas från kommunerna och samkommunerna till vårdlandskapen. I lagstiftningen ska beaktas att beredningens omfattning kraftigt varierar i de olika landskapen i Finland.

§ 19: I ordnandet av egendom är det skäl att beakta att medlemskommunerna betalar samkommunernas investeringar (bl.a. fastigheter och övrig lös egendom) via kommunfaktureringen. Investeringarna har höjt kommunfaktureringen och därmed försvagat kommunernas ekonomiska ställning. Som en följd av detta har kommunen blivit tvungen att anpassa sin övriga verksamhet eller ta lån. Avskrivningarna periodiserar kostnaderna på flera år

så tills vidare syns de investeringskostnader som inte täckts, som skuld i samkommunernas balanser. I samkommunernas balans finns även grundkapital och denna andel som kommunerna betalar ska inte överföras utan kompensation.

För all betydande egendom som överförs ska fås en ersättning och här ska beaktas även de indirekta inverkningarna (finansieringen av samkommunernas investeringar). Överföringen av egendomen utan kompensation skulle försvaga nyckeltalen i balansen för både kommunen och koncernen och öka kostnaderna för främmande kapital.

§ 22: Till vårdlandskapet överförs från kommunerna det lösöre som ingår i kommunens organiseringsansvar. Lösöret överförs till vårdlandskapet utan kompensation. I kommunernas lösöre ingår också aktier, ifall aktiebolagets huvudsakliga verksamhetsområde är produktionen av social- och hälso-tjänster. Överföringen av aktierna rör dock inte arbetshälsovårdens aktier. För överföringen av kommunernas lösöre ska en kompensation presteras till kommunerna. Om detta ska separata anmärkningar göras i lagen.

§ 23: I utkastet till lagen om införande av lag har konstaterats att vårdlandskapet hyr de lokaler som hör till dess organiseringsansvar av kommunen till slutet av år 2025. Hyresavtalet kan förlängas med ett år genom meddelande av vårdlandskapet. Hyresskyldigheten för fastigheterna under övergångsperioden ska understödjas. Kommunerna kan således vara säkra på att ha en hyresgäst, dvs social- och hälsovården och räddningsväsendet, tre år efter att reformen trätt ikraft. Hyresskyldigheten för vårdfastigheter under övergångsperioden utgör inte några problem för Åbo stad. Det är dock sannolikt att fastighetsrisker uppstår för en del av de små kommunerna. Risken realiserar sig ifall vårdlandskapet centrerar sin tjänsteproduktion i framtiden eller om fastigheten övrigt konstateras vara onödig för vårdlandskapets verksamhet. Det kan vara svårt att utveckla de lokaler som kommuner äger, som blir att stå tomma som en följd av centrering av tjänster eller övrig effektivisering, till andra användningsändamål. Det är förväntat att den presenterade utvecklingsriktningen förverkligas till åtminstone någon grad. På grund av den allmänt svaga kommunala ekonomin ska i lagstiftningen inkluderas inskrivningar om kompensationsförfaranden gällande kommunernas fastighetsrisker.

§ 28: I utkastet till lagen om införande av lag konstateras att ett avtal som gjorts med en privat tjänsteproducent om köp av social- och hälsovårdstjänster är ogiltigt, ifall avtalet inte garanterar tillräcklig egen tjänsteproduktion enligt de krav på tillräcklig egen tjänsteproduktion som åläggs vårdlandskapet i ordnandet av social- och hälso-tjänster. Den inskrivning i lagen som gäller ogiltigförklarande av avtal är problematisk i förhållande till lagstiftningens rättssäkerhetsprincip. Ogiltigförklarande av avtal ska inte vara möjligt att göras retroaktivt utan att man äventyrar principerna för myndighetsförfarandet rätt, säkerhet och beslutens varaktighet. Utöver granskningen av att lagen inte strider mot grundlagen med tanke på egendomsskyddet, ska motsvarande granskning även göras för civil- och avtalsrättens del. Ogiltigförklaring av avtalen som görs av endast den ena avtalsparten kan ge upphov till ersättningsansvar, detta avgörs slutligen av en domstol. Ifall med lagstiftningen vill försäkras att vårdlandskapen i fortsättningen har tillräckligt med egen tjänsteproduktion, kan ogiltigförklarandet av avtal riktas till endast de avtal som uppgjorts efter att lagstiftningen trätt i kraft. Retroaktivt gällande lagstiftning kommer inte att beredas och för denna del ska paragrafen ändras.

§ 31: Enligt lagutkastet ska underskotten i sjukvårdsdistriktens och specialomsorgsdistriktens balansräkning täckas innan samkommunerna överförs till vårdlandskapet. På grund av coronaläget 2020 bildas mer underskott i sjukvårdsdistriktet och samtidigt försämras det allmänna ekonomiska läget i kommunerna. Underskotten ska överföras till vårdlandskapet och får inte övervältras endast på kommunerna.

Kommunernas möjlighet att ansöka om ersättning för direkta kostnader som orsakas av egendomsarrangemangen som tas upp i § 41 är inte en tillräcklig garanti för att täcka riskerna som förknippas med kommunernas äganderätt. Lagstiftningen gällande skyldigheten att täcka den specialiserade sjukvårdens och specialomsorgsdistriktens underskott måste beredas på nytt vad gäller § 31 och vid beredningen ska säkerställas att överföringen av kommunernas egendom inte äventyrar kommunernas möjlighet att svara för de uppgifter som återstår. Ur kommunernas synvinkel handlar det om egendomsarrangemang som i värsta fall kan rubba det självstyre som garanterats kommunerna i grundlagen.

Dessutom är det problematiskt att ansöka om ersättning endast för direkta ändringskostnader. Inrättandet av ett vårdlandskap och överföringarna av ansvaret för att ordna social- och hälsovård orsakar kostnader som nödvändigtvis inte omedelbart syns för kommunerna, utan t.ex. först efter att hyresskyldigheten gällande fastigheter upphört. Nivån på ersättningsansökan ska höjas och tidsfristen förlängas från slutet av år 2027 (§ 42).

§ 53: I paragrafen bestäms om kommunens inkomstskattesats 2023. Skattetak kan inte tillämpas: med skatteandelen som överförs till vårdlandskapet har täckts kommunens gemensamma kostnader, vars anpassning tar tid. Fasta kostnader, såsom kostnaderna för datasystem och andra stödtjänster, skiftar inte neråt. Kommunernas skulder överförs inte till vårdlandskapen.

En del av kommunerna har utvecklat sin social- och hälsovård i närhistorien och investerat även i nya fastigheter med främmande kapital. Återbetalningen av kommunernas skulder försvåras väsentligt med kommunernas krympande skattegrund. I själva verket ska skulderna som hör till social- och hälsovårdssektorn och förknippas med kommunernas investeringar överföras till statens finansiering tillsammans med det övriga finansieringsansvaret för social- och hälsovården.

Kommunens rätt att själv besluta om sin skattesats utgör kärnan i det kommunala självstyret som tryggats i grundlagen. Allt ingripande i den kommunala beskattningsrätten förknippas också med risken för räntehöjningar på lånen som beviljats kommunerna.

Ur internationella och inhemska finansiärers synvinkel hör finländska kommuner vid sidan av Finska staten till den s.k. 0-riskklassen, vilket ger möjlighet till omfattande finansiering och förmånliga lånemarginaler. Kommunernas skatteuppbördsrätt torde vara den viktigaste faktorn som påverkar finansieringens pris. Kommunens rätt att självständigt besluta om sina skattesatser bör inte ändras, inte ens tillfälligt. När bestämmelserna om kommunernas finansiering fastställs ska därmed säkerställas att kommunernas 0-riskställning bevaras.

Propositionen påverkar kommunernas internt tillförda medel, men skulden/den främmande kapitalen ändras inte. Detta påverkar betydligt kommunernas ställning enligt balansräkningen. Kommunernas låneavtal kan innehålla villkor som i och med reformen kan medföra kommunerna utmaningar gällande finansieringen. När åtgärder fastställs ska riskerna för kommunernas finansiering inte ökas. Reformen bör utgå från en reglering där de kommunala skulder som de facto använts till investeringar i social- och hälsovården överförs till vårdlandskapet.

Redan en tillfällig begränsning av kommunernas beskattningsrätt kan leda till en betydlig och hållbar realisering av regleringsrisken som ökar kostnaderna för självstyre för invånarna. Regleringsrisken realiserar om den nuvarande nollriskegenskapen, som stöder sig på kommunens skattegrund, ändras till en höjd riskvikt då den internationella regleringen tolkar kommunens skattetak som en försämring av grundlagsskyddet för den kommunala beskattningen.

45. Övriga fritt formulerade observationer om lagen om införande av lag.

Frågor om lagen om landskapens finansiering

46. Staten finansierar huvudsakligen verksamheten i vårdlandskapen som grundas, dvs. ansvaret för finansieringen av social- och hälsovårdstjänsterna riktas till staten. Är lösningen ändamålsenlig med avseende på reformens målsättningar?

- ja
- huvudsakligen ja **X**
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

47. Statens finansieringsnivå för varje finansår grundar sig i princip på vårdlandskapets kalkylerade kostnader för föregående år. Nivån på den statliga finansieringen höjs årligen på grundval av den uppskattade ändringen av tjänstebehov (7 §), kostnadsnivån (prisernas) (8 §), ändringar i uppgifter (9 §) samt faktiska kostnader (10 §). Med avseende på förändringar i behovet av tjänster inkluderar propositionen en faktor som delvis dämpar den statliga finansieringens tillväxt så att 80 % av det uppskattade ändringsbehovet beaktas från och med tredje året (36 §). Dessutom har vårdlandskapet rätt till tilläggsfinansiering under förutsättning att kraven som avses i 11 § i lagen uppfylls. Har vårdlandskapen tillräckliga ekonomiska förutsättningar att klara av de lagstadgade uppgifterna?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej **X**
- nej
- tar inte ställning

48. Är bestämningsfaktorerna (kapitel 3) för finansieringen av vårdlandskapens statliga finansiering av *social- och hälsovårdsuppgifterna* och deras viktcoefficienter motiverade?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej **X**
- nej

- tar inte ställning

Ur beredningsmaterialet för lagutkasten framgår inte med säkerhet huruvida bestämningsfaktorerna för finansieringen av social- och hälsovårdsuppgifterna beskriver landskapens finansieringsbehov på bästa möjliga sätt. På basis av de tidigare effekterna av statsandelsreformer kan konstateras att den invånarbaserade andelen av bestämningsgrunderna borde höjas i finansieringen.

49. Är bestämningsfaktorerna (kapitel 4) för finansieringen av vårdlandskapens statliga finansiering av räddningsväsendets uppgifter och dess viktkoefficienter motiverade?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

50. I finansieringen av vårdlandskapet beaktas skillnaden mellan finansieringen enligt de kalkylerade kostnaderna och de faktiska kostnaderna i vårdlandskapets kommuner som en övergångsutjämnning så att ändringen begränsas gradvis årligen under 7 års tid. Den maximala förändringsbegränsningen är tillsvidare permanent +/- 150 euro per invånare från och med år 2029 (35 §).

a) Är övergångsperioden för landskapens finansiering för åren 2023–2029 tillräcklig?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

b) Är den tillsvidare permanenta maximala förändringsutjämnningen godtagbar?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

51. Statens finansiering betalas månatligen till vårdlandskapen senast den första dagen i månaden. I januari och juni under finansåret betalas vardera månad 2/12 av hela årets finansiering och de övriga månaderna kvarvarande finansiering i jämnstora poster (25 §). Dessutom betalas hälften av betalningsposten för januaris finansiering år 2023 till vårdlandskapet den 1 december år 2022 (37 §). Är tidtabellen för betalningen av finansieringen ändamålsenlig med avseende på betalningsförmågan och förvaltningen av kassan?

- ja
- huvudsakligen ja
- nej
- huvudsakligen nej
- tar inte ställning X

52. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagen om landskapens finansiering. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

§ 34: Vårdlandskapens finansiering fastställs 2023 enligt kommunernas och samkommunernas budgetuppgifter för social- och hälsovården och räddningsväsendet med en höjning på 1,2 %. I finansieringen för 2023 beaktas dessutom vårdlandskapens prisindex och de ändrade uppgifterna som ingår i vårdlandskapens organiseringsansvar. Finansieringen för 2024 bestäms med beaktande av skillnaden i budgeten och bokslutet för 2022, på basis av vilken de kalkylerade kostnaderna för 2023 beräknas. De kalkylerade kostnaderna för 2023 fastställer nivån för vårdlandskapens finansiering 2024.

Under 2023 och 2024 uppstår övergångskostnader på grund av reformen såväl i vårdlandskap som i kommuner. Övergångskostnader uppstår bl.a. av löneharmoniseringar, överlappande avtal och förenhetligandet av tjänsteproduktionen och ikt-system. I bestämningsgrunderna för budgeten för övergångsperioden beaktas inte ändringskostnaderna på ett tillräckligt sätt. I finansieringen av vårdlandskapen under 2023 och 2024 ska ändringskostnaderna beaktas. Bestämmelser om detta ska tas upp i lagen. Undantagsbestämmelsen i 36 §, där tilläggskostnaderna för servicebehovet på 1,2 % beaktas i budgeterna för 2023 och 2024 räcker inte till för att täcka övergångskostnaderna som uppstår när vårdlandskapet inrättas och dess verksamhet inleds. Överföringskostnaderna kommer att vara stora i de områden där ansvaret för att ordna social- och hälsovården fortfarande är uppdelat mellan kommunerna och samkommunerna.

53. Övriga fritt formulerade observationen om lagen om landskapens finansiering.

Frågor om andra lagutkast

Lagstiftning om kommunernas finansiering

54. Är utjämningsystemet som föreslås för att lindra de betydande kommunspecifika förändringarna i samband med vårdreformen som presenteras i statsandelssystemet godtagbara och tillräckliga (lag om statsandel för kommunal basservice 29 och 30 §)?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej **X**
- nej
- tar inte ställning

55. Är statsandelskriterierna samt deras betydelse i allmänhet motiverade (lagen om statsandel för kommunal basservice, kapitel 2 samt utkast till statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice)?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej **X**
- nej
- tar inte ställning

56. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagstiftningen om kommunernas finansiering. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

I 25 § i lagen om statsandel för kommunal basservice skulle föreskrivas om utjämning av statsandelen på basis av skatteinkomsterna. När kommunens kalkylerade skatteinkomst beräknas skulle den kalkylerade kommunalskatten, kommunens andel av samfundets inkomstskatt och 50 % av den kalkylerade fastighetsskatten beaktas.

Att fastighetsskatten omfattas av utjämningen av skatteinkomster är inte godtagbart. Fastighetsskatten ersätter de utgifter som orsakas av de växande städernas investeringsbehov. Städernas investeringar är motiverade med tanke på hela nationalekonomin. Förslaget är särskilt skadligt i en ny situation där möjligheterna att finansiera städernas uppgifter kring livskraften minskar.

57. Övriga fritt formulerade observationer om lagstiftningen om kommunernas finansiering.

Den största ändringen som vårdreformen medför förknippas med ändringarna i primärkommunens finansieringsmodell; var och en av reformens ekonomiska ändringseffekter riktar sig till kommunerna och kommunekonomin jämnar ut dessa

ändringseffekter. Reformen ändrar finansieringsmodellen i alla kommuner på ett avgörande sätt och ändringarna i kommunernas finansiering kan ur kommunernas synvinkel anses minst lika betydande som överföringen av organiseringsansvaret till självstyrelseområdena. Dessutom medför de en exceptionell osäkerhet i kommunernas ekonomi under de kommande åren i ett läge där osäkerheten redan betydligt ökat i synnerhet på grund av coronaviruspandemin.

Reformerna av finansieringssystemet som genomförs i samband med reformen medför motstridiga verkningar och gör systemet ännu mer svårt att greppa, eftersom bl.a. statsandelen för bastjänster används för att jämna ut kostnadseffekterna av reformen. Därför bör beredningen av det nya statsandelssystemet och hela finansieringssystemet för kommunerna inledas omedelbart.

De största riskerna gällande reformen är de faktorer som påverkar stadens framtida investeringsförmåga. I reformen skulle det även vara nödvändigt att trygga incitament för städerna att genomföra effektiv näringspolitik. Detta kan man i slutändan endast säkerställa genom att se till att städerna får en tillräcklig andel av den skatteinkomsttillväxt som bildas inom stadsregionerna. Därtill ska beaktas att redan före den föreslagna reformen, skulle det ha varit nödvändigt för stadsregionerna att öka sin lånestock för att säkerställa antalet byggnadsprojekt, vilket ökar bostadsproduktionen och attraktionskraften och på det sättet tryggar tillväxten. Denna växande lånestock skulle man bli tvungen att efter den föreslagna reformen upprätthålla med hjälp av en betydligt mindre skattebas.

I förslagsutkastet har kommunernas investeringsbehov inte riktigt alls granskats ur tillväxtstädernas synvinkel, vilket kan anses vara en grov brist. Kommunens uppgift är att främja sina invånares välfärd och sitt områdes livskraft samt ordna tjänsterna för sina invånare på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt. På kommunernas ansvar blir uppgifter som gäller grundläggande rättigheter och uppgifter som gäller regionens livs- och konkurrenskraft. Utöver detta kommer kommunerna även i fortsättningen att sköta om främjande av hälsa och välfärd.

Ur reformens och dess verkningars perspektiv är det väldigt väsentligt att beakta att vårdreformen inte i praktiken orsakar några ändringar alls i de växande städernas investeringsbehov. Trots detta kommer de största städernas skatteinkomstbas på grund av reformen att minska till hälften. Då blir den stora utmaningen i städerna att på lång sikt hålla årsbidraget på en sådan nivå att investeringarna kan finansieras på ett sätt som motsvarar det nuvarande systemet. Om denna betydande utmaning inte åtgärdas medför reformen risk för en försvagad konkurrenskraft i alla stora städer och på så sätt påverkar hela landets utveckling och välfärd.

Reformen skulle dessutom försämra kommunernas skattegrund genom att skära ner kommunernas andel av samfundsskatteintäkterna med en tredjedel. Samfundsskatten är viktigt tillväxtincitament för kommunerna, och att skära ner kommunandelen av denna skatt sänder fel signal och ger fel effekt. Nedskärningen av samfundsskatteandelarna försvagar kraftigt Åbo stads möjligheter att främja områdets livskraft på lång sikt, eftersom den årliga tillväxten är mindre än i den nuvarande situationen. Åbo stad anser det viktigt att nivån som skärs ner från kommunernas samhällsskattegrund bestäms i euro och är cirka 0,6 miljarder euro lägre än den föreslagna nivån.

I 29 § i lagen om statsandel för kommunal basservice skulle föreskrivas om inrättandet av vårdlandskap och överföringen av ansvaret för att ordna tjänster och om begränsningen av ekonomiska effekter som uppstår 2023.

Syftet med författningen är enligt motiveringarna i propositionen att hålla kommunens inkomstfinansieringsställning så oförändrad som möjligt. Utgångspunkten är teoretisk och har allvarliga konsekvenser för kommunernas ekonomiska ställning. I reformen överförs social- och hälsovård från kommunerna som motsvarar över 50 % av kommunens verksamhet med antagandet att denna andel skulle vara i balans och inte skulle ha påverkat kommunens eventuella underskott. Kommunens skyldighet till en balanserad ekonomi och bland annat täckandet av underskott avlägsnas inte i reformen, utan den eventuella och i allt fler kommuner och städer aktuella anpassningsbehovet riktar sig kraftigt till småbarnspedagogiken och den grundläggande undervisningen.

Dessutom antas det i reformen att funktionerna och kostnaderna som blir kvar i kommunen är rörliga och omedelbart kan anpassas. Reformen leder till ett nytt anpassningsbehov i kommunerna, eftersom ändringen inte orsakar ändringskostnader och verksamheten de facto kan inte anpassas så att den motsvarar den nya situationen.

Enligt propositionen skulle kostnaderna sänkas på basis av bokslutsuppgifterna för 2021 och budgetuppgifterna för 2022. Användningen av genomsnittsuppgifter motiveras genom en utjämnning av stokastiska variationer. Koronapandemins ekonomiska effekter sträcker sig inte endast till detta år, utan kommer att ha en betydande inverkan på kommunernas ekonomi under de närmaste åren, i synnerhet på kostnaderna för kommunernas social- och hälsovård. Användningen av uppgifterna för år 2021 och 2022 som grund för den föreslagna finansieringsmodellen innebär att coronapandemins dvs. den stokastiska faktorns inkludering i de kommunvisa kostnaderna för vårdreformen. Både inom primärhälsovården och inom den specialiserade sjukvården överförs kostnader för avvecklingen av vårdköerna på grund av coronaepidemin åtminstone till 2021. Dessutom ser samkommunerna inom den specialiserade sjukvården ut att ha ett betydligt underskott som kommunerna enligt propositionsutkastet måste täcka innan reformen träder i kraft 1.1.2023. Det är tydligt att det i kostnaderna gällande vårdreformen i landskapet kommer att finnas rikligt med stokastiska variationer och lagförslaget ska för denna del ändras.

Lagutkastet ska ändras så att kommunerna ersätts för de kostnader som de facto uppstår på grund av reformen och att kostnaderna ska beaktas på längre sikt än endast året då reformen träder i kraft.

Skattelagstiftning

58. Anser ni att ändringarna i skattesystemet som föreslås för insamling av landskapens finansiering är godtagbara?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

59. Paragrafspecifika ändringsförslag till skattelagstiftningen. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange

paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

91 b: I paragrafen föreskrivs om tillfälliga bestämmelser gällande meddelandet av kommunens inkomstskattesats. Åbo stad hänvisar till sitt svar nr 44; kommunens inkomstskattesats ska inte begränsas ens tillfälligt.

60. Fritt formulerade observationer om skattelagstiftningen.

Lagstiftning om landskapens och kommunernas personal

61. Tillämpningsområdet för lagstiftningen om kommunal personal föreslås ändras till att omfatta även landskapens personal. Intressebevakningen för arbetsgivare i landskapen sköts av Kommun- och landskapsarbetsgivarna KT som stadgas i ny lag. Är de föreslagna bestämmelserna om personalens ställning och intressebevakningen för arbetsgivare ändamålsenliga?

- ja X
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

62. Är bestämmelserna om finansieringen av pensionerna ändamålsenliga?

- ja
- huvudsakligen ja X
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

63. Fritt formulerade observationer om personalen ställning och/eller intressebevakningen för arbetsgivare samt pensionerna.

Det är ändamålsenligt att vårdlandskapen och sammanslutningarna där vårdlandskapen har bestämmande inflytande blir medlemssammanslutningar i Keva genom lag.

Det är svårt att bedöma den exakta inverkan av propositionen gällande finansieringen av pensioner på en enskild kommuns ekonomi. Fördelningsgrunden för utjämningsavgiften ska grunda sig på den faktiska pensionsutgiften.

Nyland-lagen

64. Tryggar Nylands speciallag ett jämlikt ordnande av social- och hälsovården i förhållande till övriga landet?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning **X**

65. Tryggar bestämmelserna om HUS lagstadgade uppgifter ordnandet av specialistsjukvården samt universitetssjukhusets forsknings-, utvecklings- och undervisningsuppgifter (5 §)?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning **X**

66. Är bestämmelserna om fördelningen av organiseringsansvaret av hälsovården i Nyland ändamålsenlig (Nylands vårdlandskaps och Helsingfors stads primära organiseringsansvar, HUS lagstadgade uppgifter och HUS organiseringsavtal; 4, 5 och 10 §)?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning **X**

67. Är bestämmelserna om åtskiljandet av Helsingfors stads ekonomi ändamålsenliga och tillräckliga för att trygga en jämlik verksamhet med avseende på övriga landet (kapitel 5)?

- ja
- huvudsakligen ja

- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning X

68. Paragrafspecifika ändringsförslag till Nyland-lagen. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

69. Fritt formulerade observationer om Nylands speciallag?

Lagar om den allmänna förvaltningen

70. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagarna om den allmänna förvaltningen. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

71. Fritt formulerade observationer om lagstiftningen om den allmänna förvaltningen.

Frågor om vårdlandskapsstrukturlagen

72. I vårdlandskapsstrukturlagen föreskrivs om landskapsindelningen som även utgör grunden för vårdlandskapens områden. Dessutom föreskriver lagen om ändring av vårdlandskapen som även leder till ändring av motsvarande område i landskapsindelningen. Är kriterierna för förhållandet mellan de föreslagna vårdlandskapen och landskapsindelningen på grundval av dessa samt ändringsprocessen för indelningen tydliga och ändamålsenliga med beaktande av landskapsindelningens betydelse för övriga regionindelningar?

- ja
- huvudsakligen ja X
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

73. Anser ni att de föreslagna förutsättningarna för ändringen av vårdlandskapen är ändamålsenliga med avseende på social- och hälsovården samt räddningsväsendet? (särskilt vårdlandskapsstrukturlagen 2, 5 och 10 §)

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning **X**

74. Paragrafspecifika ändringsförslag om vårdlandskapsstrukturlagen. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

75. Övriga fritt formulerade observationer om vårdlandskapsstrukturlagen.

Styrningen av landskapen

76. Statens styrning i ordnandet av både social- och hälsovården och räddningsväsendet stärks. Är det här motiverat med avseende på reformens målsättningar?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej **X**
- nej
- tar inte ställning

77. Ministerierna och landskapet för årliga förhandlingar där landskapets verksamhet och ekonomi granskas med avseende på faktiska uppgifter och prognoser. Dessutom förs separata styrningsförhandlingar varje år enligt samarbetsområde. Är målsättningen med förhandlingarna och ärendehelheten som ska behandlas ändamålsenlig?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning **X**

78. Mellan landskapen och statsrådet planeras en aktiv styrning som grundar sig på interaktion mellan ministerierna och de organiseringsansvariga instanserna. Styrningen grundar sig på öppna åsikter och informationsutbyte samt en kontinuerlig utvärdering av arrangörernas verksamhet och ekonomi. Är styrningsmodellen motiverad med avseende på reformens målsättningar?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning X

Reformens effekter

79. I bedömningen av effekterna har propositionens centrala effekter beskrivits. Till vilken del borde bedömningen av effekterna korrigeras, preciseras eller kompletteras?

Vid bedömningen av effekterna konstateras bland annat att samtidigt då kommunernas inkomster och driftsekonomiutgifter halveras från det nuvarande hålls under- och överskotten i kommunernas balansräkningar samt skulderna i praktiken på samma nivå, dvs. kommunernas relativa skuldsättning fördubblas, och eventuella underskott i balansräkningen blir i regel kvar att anpassas inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen, och frågan huruvida investeringsbehoven gällande kommunernas livskraft hålls kvar på samma nivå förutsätter att kommunerna kan bevara sin lånebetalningsförmåga.

Dessa observationer är korrekta, men i propositionsutkastet läggs inte fram åtgärder som skulle rätta till de effekter som försvagar kommunens ekonomi. Kommunerna ska ersättas för de ändringskostnader som reformen förorsakar till sitt fulla belopp och dessa ska beaktas på längre sikt än endast under det år då reformen träder i kraft.

80. Har reformens ändringskostnader sakenligt identifierats och uppskattats?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej X
- tar inte ställning

81. Förändringskostnaderna för IKT och informationsförvaltningen till följd av reformen bedöms konsekvensbedömningen i regeringens proposition på grundval av

kostnadsberäkningarna som identifierats landskaps- och vårdberedningen för den föregående valperioden. Hurudana preciseringar och kompletteringar borde göras i de föreslagna bedömningarna?

IKT-kostnaderna i anslutning till inrättandet av vårdlandskap kan i regel uppskattas vara i samma storleksklass som i vård- och landskapsreformen under den förra regeringsperioden. Under den förra regeringsperioden uppstod merparten av IKT-kostnaderna inom social- och hälsovården. I kalkylerna ska dock bedömas vilken del av de beräknade kostnaderna riktades till annat än social- och hälsovårdens IKT-kostnader och sektoroberoende IKT-kostnader. Dessutom ska det i bedömningen säkerställas att IKT-kostnadernas allmänna prisutveckling har beaktats.

I konsekvensbedömningar i fråga om IKT har iakttagits omfattningen av, de höga kostnaderna för och tiden som krävs av informationsförvaltningen och IKT-systemens konsolidering såväl ur det blivande vårdlandskapets som kommunernas synvinkel. Ett avsevärt problem är att observationerna i konsekvensbedömningen inte syns i tidtabellen för lagutkastets införande, finansieringen för beredningen av vårdreformen och compensationen till kommunerna för ändringskostnaderna. Tidtabellen för införandet av vårdreformen som lagts fram i lagutkastet, bestämmelserna om finansieringen och besluten om statsunderstöd för frivillig beredning av social- och hälsovården ger svaga utgångspunkter för inrättandet av vårdlandskap. Tidtabellen för inrättandet av vårdlandskap är uppenbarligen för snäv och finansieringen för verkställandet av reformen är i avsevärd utsträckning otillräcklig för de landskap där social- och hälsovården fortfarande ordnas decentraliserat.

I konsekvensbedömningen konstateras att verkställandet av reformen kräver tillräckligt med tid för att verksamhetens kontinuitet kan säkerställas vid överföringen av organiseringsansvaret. Enligt konsekvensbedömningarna ska 2–4 år reserveras för beredningen av IKT-system innan organiseringsansvaret inleds. Tidtabellsmässigt är denna slutsats korrekt, men problemet ligger i den otillräckliga finansieringen för reformen av IKT-system innan organiseringsansvaret överförs. Staten bär inte ett tillräckligt finansieringsansvar under inledandet av reformen och kommunerna har inte intresse av att investera i sådana IKT-system som inte hör till de tjänster gällande vilka kommunerna har organiseringsansvaret efter vårdreformen. Reformen av IKT-systemen i vårdlandskapen och konsolideringen av systemen förutsätter i praktiken att uppgifter förenhetligas, system upphandlas och nya system tas i bruk i organisationen. Statens finansiering för upphandlingen av nya system räcker inte till. Problemet som tagits upp kan lösas i första skedet genom att anvisa tillräckligt med statlig finansiering till kommuner och samkommuner inom social- och hälsovården för att förnya och konsolidera IKT-systemen under övergångsperioden. I andra skedet, efter att lagstiftningen gällande vårdreformen har godkänts, ska säkerställas att en tillräcklig statlig finansiering beviljas även i fortsättningen till vårdlandskapen. Samtidigt ska staten beakta att kommunerna kommer att vara tvungna att betala bl.a. för IKT-system som inte skalas nedåt och för licenser. Kommunerna ska kompenseras för dessa ändringskostnader.

82. Era åsikter om andra eventuella effekter i den föreslagna servicestrukturen med avseende på IKT och digitala frågor?

83. Hurudana effekter med avseende på social- och hälsovårdstjänsterna medför den preciserade bestämmelsen om organiseringsansvar och köptjänsterna för

vårdlandskapen (till exempel med avseende på förändringar i servicestrukturen eller kostnader från tjänsteproduktionen):

a) åren 2021-2022?

b) åren 2023-2024?

c) från och med år 2025?

84. En del av upphandlingsavtalen för social- och hälsovårdstjänsterna som överförs till vårdlandskapen kan vara ogiltiga enligt de nya bestämmelserna. Vårdlandskapet är skyldigt att ersätta investeringar till tjänsteproducenterna som på grund av de ogiltigförklarade avtalen är onyttiga. Vilka effekter har den lagstadgade ogiltighetsförklaringen för vårdlandskapen eller privata tjänsteproducenter?

a) åren 2021-2022?

Om ogiltigförklarandet av avtal betyder ogiltigförklarande av omfattande helhetsutläggningar uppstår det inga effekter i Egentliga Finland. I Egentliga Finland har helhetsutläggningar inte genomförts i någon kommun.

b) åren 2023-2024?

Se svar a)

c) från och med år 2025?

Se svar a)

85. a) Ska upphandlingsavtal som överförs till vårdlandskapen enligt er bedömning ogiltigförklaras med stöd av bestämmelsen om organiseringsansvar och köptjänster?

- ja
- nej

b) om ja, vilket är de ogiltigförklarade avtalens värde i euro?

c) hänför det sig enligt er bedömning investeringar som blir onyttiga för privata tjänsteproducenter i de ogiltigförklarade avtalen, vad utgörs dessa direkta onyttiga investeringar av och hur stora förluster är det fråga om?

Stöd för verkställande av reformen

86. Inom vilka områden bedömer ni att ni behöver riksomfattande stöd för det regionala genomförandet av reformen?

- vårdintegration X
- bedömningen av servicebehov X
- förvaltning och ledning X
- personalöverföringar X
- ekonomi X
- egendomsarrangemang X
- informationsförvaltning och IKT X
- kommunikation och delaktighet X

annat, vad?

Övriga frågor

87. Eventuella förslag på att ersätta begreppet "vårdlandskap" med ett annat begrepp.

Vårdlandskap kan ersättas med begreppet vårdområde.

88. Förslag på namn till ert vårdlandskap.

Egentliga Finlands vårdlandskap.

89. Övriga fritt formulerade observationer om regeringens propositionsutkast.

En parlamentarisk kommitté bereder en utredning av landskapens beskattningsrätt och avvecklandet av flerkanalfinansieringen före utgången av 2020. Dessutom bereds en parlamentarisk utredning av regionförvaltningen och sektorsövergripande landskap före slutet av 2020.

Av de separata utredningarna är i synnerhet utredningen av landskapens beskattningsrätt av stor vikt och dess avsaknad från propositionsutkastet som nu är ute på remiss försvårar betydligt såväl bedömningen av de helhetsekonomiska effekterna av reformen som bedömningen av det föreslagna finansieringssystemet och dess effekter.

Det är mycket utmanande att bedöma de helhetsekonomiska effekterna av reformen utifrån lagutkasten och konsekvensbedömningarna. Effekterna av inrättandet av vårdlandskapen kan väsentligt påverkas genom en parlamentarisk utredning av införandet av landskapsskatten som ännu bereds. Med tanke på kommunernas kvarstående investeringsförmåga har effekterna inte bedömts på ett särskilt omfattande sätt. Trots det är det uppenbart att de ekonomiska effekterna av den föreslagna reformen kommer att vara betydliga för kommunerna. Reformen förknippas dessutom med risker som kan ha en negativ inverkan på kommunernas ekonomi, konkurrensförmåga och utveckling av

dragningskraften samt på de tjänster som blir kvar i kommunerna och deras funktion. Efter reformen kommer den relativa betydelsen av statsfinansieringen för stadens internt tillförda medel att vara större än i nuläget, vilket för sin del skulle öka den finansiella osäkerheten och försämra det kommunala självstyret.

Dessutom har reformens kostnadsbesparingseffekter eller effekter på produktiviteten eller ekonomin överhuvudtaget inte påvisats i propositionen. Tvärtom är det även enligt propositionsutkastet osäkert huruvida de eftertraktade effekterna, såsom besparingarna, uppnås i synnerhet på kort sikt. Därtill leder verkställandet av reformen till betydande ändringskostnader.

I lagstiftningen ingår anteckningar om en harmonisering av ersättningarna för social- och hälsovårdskostnader. Till denna del kan propositionen stödjas. I det nuvarande läget kan en kommuninvånare i valfrihetens namn använda den specialiserade sjukvårdens tjänster även i ett annat sjukvårdsdistrikt än i hemkommunen. Ett sjukvårdsdistrikt eller ett bolag inom sjukvårdsdistriktet som tillhandahåller tjänsten i valfrihetens namn kan prissätta tjänsten fritt och fakturera klientens hemkommun eller sjukvårdsdistrikt utan att betalarorganisationen kan påverka priset på tjänsten. I praktiken handlar det om den specialiserade sjukvårdens marknad som skyddas av valfrihetslagstiftningen. Detta fenomen har blivit osunt. Det ger upphov till överlappningar i servicesystemet. Det kan konstateras att en sådan skyddad marknad som ligger utanför den fria konkurrensen och grundar sig på producentens fria prissättning i praktiken är ett slags monopolistiskt arrangemang där sjukvårdsdistrikten eller bolagen inom sjukvårdsdistriktet har möjlighet att fakturera kommuner som ligger inom ett annat sjukvårdsdistrikts område.

90. Övriga specificerade författningsändringsförslag.

Hakari Kari
Social- och hälsovårdsministeriet

Ihatsu Jan
Social- och hälsovårdsministeriet